

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli d. 7 Mars 1871, kl. 11 f. m.

Betänkande, angående allmänna bevillningen.

Jemlikt 40 § Riksdags-ordningen, får Bevillnings-Utskottet härmed afgifva utlåtande i anledning af de inom Kamrarne väckta och till Utskottet hänvisade motioner, hvilka afse förändring af gällande bestämmelser rörande allmänna bevillningen, äfvensom i sammanhang dermed hemställa om sådana rättelser, som Utskottet vid den i öfrigt anställda granskningen af såväl Bevillningsstadgan som Instruksen för taxeringsförrättningarna funnit vara af behovet påkallade; och har Utskottet ansett lämpligast att i sitt utlåtande följa den ordning, hvartill Bevillningsstadgans uppställning gifver osökt anledning.

Innan Utskottet sålunda öfvergår till de särskilda förslagen, anhåller det likväl få förutskicka den erinran, att Utskottet vid granskningen såväl af de väckta motionerna som af stadgan i öfrigt, nu, likasom äfven vid flera föregående riksdagar, funnit sitt arbete i icke ringa grad störande påverkadt och stundom hämmadt af det i lagstiftningen stadgade nära sambandet mellan kommunalbeskattningen och bevillningen till Staten. Af lätt insedda skäl kunna nemligen grunderna för bevillningens utgörande till Staten icke alltid sammanfalla med de för en jemn och billig kommunalbeskattning lämpligaste, och en hastig blick på de föreliggande motionerna visar äfven, huru flera af dessa varit föranledda mindre af missnöje med Bevillningsstadgans föreskrifter i och för sig sjelfva, än med de af dem härflytande oegentligheter vid kommunalbeskattningen, hvilka oegentligheter Utskottet väl stundom kunnat erkänna, men endast i den mån söka undanrödja, som sådant låtit sig göra utan fara för Statens rätt eller för den säkerhet och lätthet i tillämpningen af förordningens särskilda stadganden, hvilkas skyddande och bevarande Utskottet måste anse såsom sin främsta pligt. Å andra sidan åter har Utskottet icke kunnat underlåta att taga hänsyn till det inflytande på kommunalbeskattning-

gen, som i sig sjelfva billiga och rättvisa jemkningar i bevillningen till Staten kunde komma att utöfva, och ehuru, med anledning af Kongl. Maj:ts Proposition om fördubbling af bevillningen efter 2:dra och 3:dje artiklarne, önskvärdheten af sådana jemkningar ganska starkt blifvit inom Utskottet betonad, har den likväl måst vika för betänkligheter i anförda hänseende. Utskottet vill endast exempelvis i detta afseende anföra, att den orättvisa, som ligger deruti, att bevillning för fast egendom skall erläggas efter fastighetens uppskattade värde, utan afseende derå, om fastigheten är för skuld in-tecknad eller icke, omöjligen kan undanrödjas, äfven om man skulle lyckas öfvervinna de svårigheter, som jemväl från Statens synpunkt häremot möta, så länge grunden för afgiften till kommunen är bevillningen enligt II Art. Bevillningsstadgan. Genom medgifvande af afdrag för skuld vid fastighetsbevillning komme nemligen, under nuvarande förhållanden, den kommunala skattebördan att oskäligt falla på de ograverade fastigheterna och på näringsidkarne eller andra för inkomst beskattade, och det skulie möjligen inom en eller annan kommun kunna inträffa, att fastigheternas innehafvare icke komme att lemna något bidrag till den kommun, som de tillhöra. Samma hänsyn till inflytandet på beskattningen inom kommunerna, hvartill derjemte kommit den betänklighet, att den kommunala rösträtten är byggd på allmänna bevillningen, har äfven förnämligast hindrat Utskottet att framlägga förslag till sådan förhöjning af den beskattningsfria inkomsten, hvarigenom åt den mindre bemedlade samhällsklass, som endast med yttersta svårighet förmår tillfredsställa sina egna anspråk på lifvets nödortft vid sidan af Statens anspråk på skatteinkomst, kunde medgifvas en lindring, som af ofvan antydda skäl nu mera än förr bör anses vara af billigheten påkallad. Slutligen anhåller Utskottet få erinra, att det med dessa anmärkingar endast velat framhålla angelägenheten af att den kommunala beskattningen ställes i något mindre oskiljaktigt beroende af bevillningen till Staten, på det såväl kommunen som Staten må med friare hänsyn till sina särskilda behof och intressen kunna ordna dessa viktiga angelägenheter, men att Utskottet naturligen icke kunnat sträcka sin befogenhet ända derhän, att i sådant hänseende framlägga något förslag.

Art. II.

§ 7 mom. 2.

Då ifrågavarande lagrum nu stadgar, bland annat, att uti den inkomst, för hvilken bevillning skall utgöras af löntagare, icke skall inberäknas den del af in-

delta arméens löner, som utgör afkomsten från de genom vederbörande boställs-
direktioner utarrenderade boställen, för hvilka fastighetsbevillning erlägges“, så har
Utskottet ansett nödigt fästa uppmärksamheten derå, att för den händelse Kongl.
Maj:ts Proposition angående lönerreglering för indelta arméen skulle komma att af
Riksdagen bifallas, nämnda stadgande torde böra förändras till full öfverensstämmelse
med hvad i allmänhet för öfriga löntagare gäller, eller att bevillning skall utgöras
för *all* den inkomst, de uppbära, men att Utskottet naturligen icke kunnat redan
nu i detta hänseende framlägga något förslag, hvilket Utskottet

får för Riksdagen anmäla.

§§ 9 och 27.

§ 9 mom. 1, 2 och 3 hafva nu följande lydelse: “Bevillning för inkomst
af kapital eller arbete påföres:

bankbolag, der bolagets rörelse drifves, vare sig genom hufvudkontor, af-
delnings- eller kommissionskontor;

annat bolag, der bolagets rörelse hufvudsakligen, å en eller flera orter,
drifves, eller, i fall sådana bestämda orter icke förefinnas, der bolaget har sin
styrelse;

fabriksegare, handlande samt annan yrkes- och näringsidkare, der fabriken
är belägen, eller handeln, yrket eller näringen förnämligast idkas; dock skola hand-
lande i de städer, hvilka innefatta flera församlingar, för den handelsrörelse de
derstädes idka, taxeras inom den församling, der de äro mantalsskrifne“;

samt § 27 sista punkten: “Och bör sådant utdrag beträffande bankbolag
utvisa denna vinst fördelad på hufvudkontoret samt hvarje af dess afdelnings- och
kommissionskontor“.

Under förmälan hufvudsakligen, hurusom det anförda allmänna stadgandet an-
gående bolags påförande af bevillning, ehuru i dess ordalydelse icke kunde anses
ligga något hinder för hvarje kommun att göra gällande sina anspråk på bevillning
af den del af bolags inkomst, som inom densamma upphemtats, likväl temligen
allmänt så tolkades och tillämpades, att bolag för hela sin, ofta från skiljda kom-
muner sammanförda, inkomst påfördes bevillning i endast en enda kommun, nem-
ligen den, der rörelsen ansåges vara hufvudsakligen bedrifven, samt att följaktligen
icke mindre omsorgen om stadgans riktiga tillämpning än om kommunernas rätt
påkallade en förändring af nämnda stadgande, hafva inom Andra Kammaren Herrar
J. F. Geijer (motion N:o 102) och *H. Hagermarck* (motion N:o 125) framlagt sär-
skilda förslag om förändrad lydelse af §§ 9 och 27, och i sådant afseende yrkat:
den förre, att dessa §§ måtte få lyda:

§ 9. "Bevillning för inkomst af kapital eller arbete påföres:

bank-, jernvägs-, kanal- och andra dermed jemförliga bolag, der bolagets rörelse drifves, vare sig vid hufvud-, afdelnings-, kommissions- och andra kontor eller större och mindre stationer;

annat bolag, der bolaget, å en eller flera orter, drifver en mera betydande rörelse, eller, i fall sådana bestämda orter icke förefinnas, der bolaget har sin styrelse; fabriksidkare etc. (likasom förut)

och § 27. Direktionen etc. — — —; och bör sådant utdrag, beträffande bank-, jernvägs-, kanal- och andra dermed jemförliga bolag, utvisa denna vinst, fördelad på bolagets särskilda kontor eller stationer, och derest inkomst härflyter från afgifter, som efter taxa eller andra bestämmelser få vid de olika stationerna uppbäras, äfven om de annorstädes varda erlagda, särskildt upptaga bruttointkomsten i det hela och vid hvarje station; bolagets kostnader vid hvardera stationen; och för densamma belöpande andel i de bolagets kostnader, som ej särskildt böra drabba någondera af dess stationer (denna andel beräknad efter bruttointkomsten vid hvardera af dem), så att den sålunda synbar blifvande behållningen på bruttointkomsten vid stationen utgör den vinst derstädes, för hvilken bevillning bör påföras i den kommun, der samma station är belägen";

samt *den sednare* eller Herr Hægermarck, att denna lydelse måtte få blifva:

§ 9. "Bevillning för inkomst af kapital eller arbete påföres:

bank-, jernvägs-, kanal- eller andra industriela bolag, der bolagens rörelse drifves, vare sig vid hufvud-, afdelnings- eller kommissionskontor, eller vid sådana stationer, lägenheter, verk och inrättningar, för hvilka bolagen på grund af §§ 4 och 5 erlägga fastighetsbevillning;

handlande samt annan yrkes- eller näringsidkare, der handeln, näringen, eller yrket idkas; dock skola handlande i de städer — — — — —;

egare af fartyg — — — — —;

utrikes boende — — — — —;

hvar och en annan — — — — —;

och § 27. Direktionen eller styrelsen för hvart och ett bolag — — —

— — — uppkomna vinst; och bör sådant utdrag, beträffande bank-, jernvägs-, kanal- eller dylika bolag utvisa, huru stor del af denna vinst belöper sig på hvarje särskildt kontor, station, lägenhet, verkstad eller inrättning. — Till grund för denna fördelning lägges i afseende på jernvägs- och kanalbolag, trafikinkomsten vid de olika stationerna, sålunda att den inkomst, som uppkommer af trafiken emellan tvänne stationer delas till hälften på hvardera stationen och derefter utföres i hundraedelar af hela årsinkomsten, såvida icke dessa bolag vid räkenskapsföringen följa annan beräkningsgrund".

De af motionärerna ur synpunkten af kommunernas rätt och fördel sålunda föreslagna ovilkorliga föreskrifter, enligt hvilka icke allenast bolag utan äfven, så-

som Herr Hægermarck yrkat, enskilda handlande eller näringsidkare skulle komma att påföras särskild bevilning å hvarje ort, der de i någon större eller mindre mån kunde anses utöfva handel, yrke eller näring, har Utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka, enär de måste befaras komma att inverka alltför menligt på den enkelhet i tillämpningen och den säkerhet för ett riktigt utgörande af bevilningen till Staten, som stadgans nuvarande bestämmelser synas förläna, hvarjemte de sannolikt skulle blifva en rik källa till tvistigheter mellan kommunerna sjelfva. Deremot har Utskottet ansett motionärernas fordran på en rättvisare fördelning mellan kommunerna af de enligt bevilningen efter andra artikeln utgående afgifter kunna utan någon nämnvärd olägenhet eller svårighet i den mån tillgodoses, att de redan vid 1865—1866 årens riksdag i stadgan intagna särskilda föreskrifter angående bankbolags påförande af bevilning utsträcker jemväl till jernvägs- och kanalbolag, enär väl äfven dessa sednare bolag kunna föra sina räkenskaper med den fullständighet, att deras styrelser lätteligen kunna lemna sådana uppgifter, som utvisa huru stor del af bolagets behållna vinst härledt sig från hvarje af dess särskilda kontor eller stationer. — Utskottet får alltså, med afstyrkande af de omförmälda motionerna hemställa:

1:o att § 9 mom. 1 må erhålla följande förändrade lydelse: Bank-, *jernvägs- och kanal-*bolag, der bolagets rörelse drifves, vare sig *vid* hufvud-, afdelnings- eller kommissionskontor *eller vid större och mindre stationer*;

samt och i följd häraf:

2:o att sista punkten af § 27 må få lyda: Och bör sådant utdrag beträffande bank-, *jernvägs- och kanal-*bolag utvisa denna vinst, fördelad på *hvert och ett af bolagets särskilda kontor eller stationer*.

§ 9 sista mom.

Lagrummet stadgar: "hvar och en annan skattskyldig, der han är mantalsskrifven".

Härvid har inom Andra Kammaren (i motion N:o 121) Herr *Å. Andersson* föreslagit: "att på lämpligt ställe i bevillningsförordningen eller ock med ett tillägg till densamma, må införas den bestämmelsen att prest, som uppbär tionde eller annan till bevilning hänförlig inkomst af flera kommuner inom samma pastorat, bör i hvardera kommunen påföras bevilning för de inkomster, han af densamma uppbär.

Bevillnings-Utskottet vid 1869 års riksdag afstyrkte och Kammarne afslog en dylik motion hufvudsakligen på den grund att det med densamma afsedda syftemål mötte hinder i § 57 af förordningen angående kommunalstyrelse å landet, enär prest, som från flera kommuner njuter inkomst, icke kunde hänföras till någon af de trenne klasser, hvori nämnda § indelar de till kommunen skattskyldige. — Visserligen förmäler sig motionären nu hafva för undanrödjande af detta hinder i särskild motion föreslagit ändring af denna § i kommunallagen, men då likväl densamma ännu kvarstår orubbad, synes icke något skäl förefinnas att i Bevillningsförordningen intaga den föreslagna särskilda föreskriften angående prests påförande af bevillning, så mycket mindre som denna föreskrift i sådant fall skäpligen bör utsträckas äfven till andra löntagare, hvilka från skiljda kommuner uppbara löneinkomster. Utskottet får alltså hemställa:

3:o att Herr Å. Anderssons omförmälda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Art. III.

§ 15.

Inom Andra Kammarne hafva Herrar *H. Larsson* och *A. F. Petersson* (motionerna N:is 76 och 98) föreslagit förhöjning från 2 till 5 R:dr af den enskilda banker med sedelutgifningsrätt enligt § 15 nu ålagda bevillning för hvarje 1,000 R:dr af det högsta belopp af bankens sedlar, som på en gång under nästföregående år varit utlemnade i rörelsen; och anhåller Utskottet:

4:o att få angående dessa förslag sig yttra i sammanhang med det utlåtande, som Utskottet, sedan statsverkets behof blifvit utredda, kommer att afgifva i anledning af Kongl. Maj:ts Proposition om särskild vapens katt till lika belopp med och efter enahanda grunder som bevillningen efter 2:dra och 3:dje artiklarne.

§§ 18 och 19.

Till Bevillnings-Utskottet har blifvit hänvisad en af Herr *P. von Möller* inom Första Kammarne väckt motion (N:o 9) om särskild beskattning af fast egendom i

död hand. För behandling af denna motion har Utskottet funnit nödigt infordra åtskilliga omfattande officiella uppgifter, men då dessa ännu icke blifvit till Utskottet öfverlemnade och ifrågavarande motion följaktligen icke kunnat tagas under ompröfning då Utskottet ansett sig icke af denna anledning böra vidare uppskjuta att afgifva betänkande angående såväl öfriga hänvisade motioner rörande allmänna bevillningen, som äfven den Utskottet tillhörande granskningen af stadgan, så hemställas:

5:o att med pröfningen af de i §§ 18 och 19 nu förekommande stadganden angående bevillning af fideikommisssegendom må få anstå till dess Utskottet kommer i tillfälle att afgifva yttraude i anledning af Herr von Möllers öförmälda motion.

§§ 60 och 62.

§ 60 mom. 1 har följande lydelse:

“Innan Taxeringskomitéen upplöses och åtskiljes, skall komitéen bland sina medlemmar föreslå fyra personer till ledamöter i samma års Pröfningskomité, hvarvid, derest Taxeringskomitéens sammansättning sådant medgifver, i stad bör utses åtminstone en, som under nästföregående år der erlagt bevillning för löneinkomst, samt på landet åtminstone en, af hvilken då inom taxeringsdistriktet bevillning blifvit erlagd, antingen för sådan inkomst eller för inkomst af jordbruksnäringen icke tillhörande rörelse“.

och § 62 mom. 1:

“Pröfningskomité består af tjugo, högst trettio ledamöter, hvilka Konungens Befallningshafvande eger utse bland de af Taxeringskomitéerna dertill föreslagne personer. Bland ledamöterna i Pröfningskomitéen skall minst hälften vara egare af fast egendom; och böra komitéens ledamöter så utses, att komitéen, så vidt förhållandena medgifva, kommer att utgöras af ett efter beskattningens belopp och mängden af de skattskyldige skäligen lämpadt antal dels näringsidkare och dels löntagare, samt att inom komitéen icke saknas tillförlitlig kännedom om länets särskilda delar samt dessas ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar“.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 29) har Herr *P. M. Johansson*, förmenande att, sedan bevillningsberedningarna numera förvärfvat tillräcklig öfning och vana att någorlunda opartiskt fullgöra sina förrättningar, pröfningskomitéerna voro öfverflödiga och sålunda borde indragas, så mycket heldre som statsverket derigenom skulle besparas en icke obetydlig utgift, föreslagit: “att Riksdagen ville ur bevillningsförordningen utesluta de förekommande stadganden om pröf-

ningskommittéer och i stället meddela föreskrifter, att besvär öfver Taxeringskommittéernas förslag skola fullföljas direkt hos Kammarrätten“.

Vidare hafva inom Andra Kammaren (motionerna N:is 135 och 139) Herrar *J. G. Granlund* och *Johannes Andersson*, under anförande dels att det nu stadgade sättet för pröfningskommittéernas utseende vore föga öfverensstämmande med Svenska folkets rätt att sig sjelf beskatta, och äfven att dessa kommittéers förrättningar voro numera af mindre betydighet än tillföre och således utan olägenhet kunde öfverflyttas på landstingen, föreslagit: *den förre* att “pröfningskommittéernas åligganden i de samtliga länen, utom Stockholm och de städer, som icke tillhöra länens landstingsområde, måtte öfverflyttas på landstingen“, och *den sednare*, Herr *J. Andersson*, att antingen ”landstingen måtte få sig uppdraget att vid ordinarie landsting öfvertaga och afgöra de frågor, som förut tillkommit pröfningskommittéerna i länen“ eller ock “att Riksdagen behagade besluta att val af ledamöter och suppleanter för deltagande i pröfningskommittéernas göromål skola hädanefter tillkomma landstingen“.

Utaf Bevillningsstadgans föreskrifter i §§ 60 och 62 angående pröfningskommittéernas sammansättning framgår, såvidt Utskottet förmår döma, uppenbart hennes afsigt att sålunda för granskningen af bevillingstaxeringarne och afdömande af besvär öfver taxeringskommittéernas åtgärder skapa en första instans, hvars samtliga medlemmar icke endast hvar för sig förut deltagit i taxeringsarbetena inom länet utan äfven tillsammans såvidt möjligt representerade alla de olika kategorierna af bevillingsskyldige, och till hvilken de klagande sålunda kunde vända sig med full tillförsigt att för sina anmärkningar eller besvär erhålla all den uppmärksamhet, som rättvisa och billighet kunde påkalla. — Att, på sätt Herr *Johansson* föreslagit, helt enkelt upphäfva denna instans, skulle sålunda vara ett icke ringa ingrepp i en för de skattskyldige ganska värdefull rätt, hvilket ingrepp säkerligen icke kunde anses tillräckligt motiveradt genom de af motionären anförda sparsamhetsskäl, hvarföre Utskottet hemställer:

6:o att Herr *P. M. Johanssons* omförmälda motion lemnas utan afseende.

Redan af det ofvan anförda bör, enligt Utskottets åsigt, lätteligen inses olämpligheten af att, på sätt de båda sistnämnda motionärerne yrkat, öfverflytta pröfningskommittéernas åligganden på landstinget, hvars ledamöter naturligen utses med hänsyn till helt andra egenskaper och insigter, än dem, som stadgan velat söka hos de till pröfningskommittéerna valbara. Då slutligen, hvad beträffar förslaget om öfverlemnande åt landstingen att välja ledamöter och suppleanter i pröfningskommittéen, någon anledning till så beskaffade farhågor, som af motionären blifvit antydd, icke af nu gifna stadganden om tillsättande af ledamöter i sådan

kommité

komité förekommit, men deremot bestämmelsen att taxeringskomitéen eger föreslå och Konungens Befallningshafvande bland de föreslagna utse dessa ledamöter, synes utgöra en särdeles lyckligt funnen utväg att betrygga ej mindre den enskildes än Statens rätt, och då derjemte Konungens Befallningshafvande kan förutsättas i allmänhet ega tillräcklig kännedom om länets såväl innevånare som förhållanden i öfrigt för att med urskiljning kunna utse lämpliga personer att i sista hand inom länet afgöra beskattningsfrågor, har Utskottet icke heller funnit skäl att tillstyrka bifall till dessa förslag, och får alltså hemställa:

7:o att Herrar Granlunds och Johannes Anderssons omförmälda motioner icke må till någon Riksdagens åtgärd för-
anleda.

§ 76 mom. 1 och 3.

Lagrummen lyda:

mom 1. »Till kostnader för tryckningen af formulär och blanketter till taxeringslängder jemte sammandrag deraf samt arvoden åt kronans ombud och för protokolls-föringen samt andra anteckningar under pröfningskomitéens sammankomster, med flera likartade utgifter, äfvensom till skäligen af vederbörande taxeringskomitéer förordad vedergällning ej mindre för sådana, till ledning vid bevillningsafgifternas bestämmande aflemnade, officiella uppgifter, som icke utan genomgåendet af vidlyftiga handlingar eller räkenskaper kunnat meddelas, än till ordföranderne i Bevillningsberedningarne, äfvensom för det vid taxeringsförrättning för öfrigt lemnade biträde af tjänstemän eller andra personer, som icke ega att vid samma förrättning beräkna rese- och traktamentskostnadsersättning, må hvarje pröfningskomité, med undantag af Stockholms stads, för hvilken nedanstående särskilda stadgande gäller, använda och fördela ett belopp, motsvarande högst tre procent af den summa, hvartill hela länets allmänna bevillning för året uppgår. Dock får“ etc.

mom. 3. “Till de i mom. 1 af denna paragraf uppräknade kostnaders bestridande samt till der omförmäld vedergällning för meddelade officiella uppgifter och vid taxeringsförrättningarne lemnadt biträde, må af Stockholms stads pröfningskomité användas och disponeras ett belopp, som svarar emot högst två och en half procent af samma stads hela bevillningssumma för året; gällande jemväl“ etc.

Med förmälan, huruledes, på sätt redan af Riksdagens Revisorer år 1869 blifvit anmärkt, de till pröfningskomitéernas förfogande för i §:n uppgifna ändamål ställda belopp af högst 3 procent af länets bevillningssumma för året nästan alltid blifvit af dessa komitéer till fullo disponerade, ehuru sådant alldeles icke varit

erforderligt för att bereda skäliga arfvoden åt kronoombud, protokollsförare, kronofogdar, häradskrifvare eller andra i och för pröfningskomitéernas arbeten sysselsätta personer, har inom Andra Kammaren (i motion N:o 105) Herr *P. Engman* föreslagit, att "den uti 76 § Bevillningsstadgan till tre procent utgående utgift måtte bestämmas till högst en och en half procent."

Utaf den i Riksdagens Revisorers berättelse för år 1869 intagna tabell, utvisande icke allenast beloppet af de summor, som af hvarje läns pröfningskomité blifvit för i §:n angifna ändamål disponerade, utan äfven sättet, hvarpå de blifvit använda, inhemtas, att inom de aldra flesta länen, utan undantag för dem, der bevillningssummorna varit mest betydande, pröfningskomitéerna till fullo utanordnat de såsom maximum i stadgan medgifna tre procent af bevillningssumman, af hvilket förhållande den slutsats synes kunna dragas, att pröfningskomitéerna, i strid mot stadgans tydliga mening, vid granskningen af framställda arfvodes- och ersättningsanspråk mindre tagit hänsyn till billighetens kraf än till storleken af de medel, som de ansett sig ega att fritt disponera, hvilken slutsats äfven deraf berättigas, att åtskilliga beviljade arfvoden verkligen synas utgöra mera än skälig ersättning för motsvarande arbete.

Vid en sådan tillämpning af författningen faller äfven klart i ögonen olämpligheten af att, såsom nu är förhållandet, för de olika länen anslå samma högsta procentbelopp, utan afseende å bevillningssummornas ofta mycket olika storlek, när deraf blifvit en gifven följd, att skilnaden emellan de summor, som de olika läners pröfningskomitéer hafva till sin disposition, blifvit vida mera betydande än som kunnat påkallas af olikheten i de med pröfningskomitéernas förrättning förenade arbeten och mödor. Den anförda tabellen visar i detta afseende att då t. ex. komitéen i Göteborgs län kunnat utanordna 8,261 R:dr, den i Malmöhus län 7,764 R:dr och den i Östergötlands län 5,762 R:dr, så hafva deremot komitéerna i Norrbottens, Gotlands och Jemtlands län för samma ändamål haft att disponera endast respektive 952, 933 och 849 R:dr. — Att, på sätt motionären föreslagit, för alla länen likformigt nedsätta den till pröfningskomitéerna anslagna andelen af bevillningssummorna från högst tre till högst en och en half procent, skulle naturligen icke undanrödja denna olägenhet, hvarföre Utskottet ansett lämpligare att denna ifrågavarande andel göres beroende af bevillingens storlek inom hvarje län, på sådant sätt att för en viss begränsad bevillingssumma får beräknas ända till högst 3 procent, men att derefter denna procent må minskas efter en bestämd angifven skala och i samma mån bevillingssumman stiger. Utskottet har ansett denna skala lämpligast kunna så bestämmas, att pröfningskomitéerna må ega använda och fördela högst ett belopp motsvarande 3 procent af de första 75,000 R:dr, hvartill hela länets bevillingssumma uppgår, 2½ procent af de dernäst följande 25,000 R:dr, 2 procent af de derpå följande 25,000 R:dr, 1½ procent af de derefter följande 25,000 R:dr, 1 procent af de närmast derpå följande 50,000 R:dr, samt ½ procent

af hvad bevillingssumman öfverstiger 200,000 R:dr. — Den Utskottets Betänkande vidfogade tabell, för hvilken den ofvan anförda, i Riksdagens Revisorers berättelse intagna tabell är, hvad angår de beräknade bevillingssummornas storlek, lagd till grund, utvisar att med sålunda bestämda procentbelopp skulle dels de pröfningskomitéerna inom länen med jemförelsevis mindre bevillingssumma, såsom Gotlands, Westerbottens, Norrbottens, Jemtlands, Hallands, Kronobergs och Blekinge, nu anvisade summor icke komma att undergå någon förändring, under det att deremot dessa summor skulle för t. ex. Göteborgs och Malmöhus län nedgå från respektive 8,261 och 7,764 till 4,626 och 4,544 R:dr, dels äfven att statsverkets besparing i sin helhet skulle komma att uppgå till 10,765 R:dr 39 öre. Utskottet får alltså hemställa:

8:o att § 76 mom. 1 må erhålla följande förändrade lydelse: Till kostnaden för — — — — må hvarje pröfningskomité, med undantag af Stockholms stads, för hvilken nedanstående särskilda stadgande gäller, använda och fördela *högst ett belopp motsvarande tre procent af de första 75,000 R:dr, hvartill hela länets bevillingssumma för året uppgår; två och en half procent af de derpå följande 25,000 R:dr; två procent af de derpå följande 25,000 R:dr; en och en half procent af de derpå följande 25,000 R:dr; en procent af de derpå följande 50,000 R:dr; samt slutligen en half procent af allt hvad bevillingssumman öfverstiger 200,000 R:dr.* Dock får etc.

I det genom mom. 3 af denna § till Stockholms stads pröfningskomiténs disposition ställda högsta belopp af två och en half procent af bevillingssumman, har motionären visserligen icke yrkat någon nedsättning, men då bevillingen derstädes år 1870 af pröfningskomitéen beräknats uppgå till 380,240 R:dr 63 öre, hvarå två och en half procent utgör icke mindre än 9,506 R:dr, så har Utskottet ansett äfven detta procentbelopp kunna tåla någon jemkning. — En så beskaffad nedsättning, som den för pröfningskomitéerna inom länen föreslagna, skulle dock kunna befaras blifva alltför sträng, enär, enligt hvad Utskottet inhemtat, pröfningskomitéens för Stockholms stad arbeten äro af en vida mera omfattande och tidsödande beskaffenhet än inom länen i allmänhet lärer vara förhållandet; hvarföre Utskottet ansett denna procent lämpligast kunna nedsättas till högst två procent, och får alltså hemställa:

9:o att § 76 mom. 3 må erhålla följande lydelse: "Till de i mom. 1 af denna paragraf uppräknade kostnader — — — — må af Stockholms stads pröfningskomité användas

och disponeras ett belopp, som svarar mot högst två procent af samma stads hela bevillningssumma för året; gällande jemväl etc.

§ 79.

Paragrafen stadgar att "under kronoräkeuskapernas granskning må anmärkingar icke göras emot de taxerings- och inkomstbelopp, som taxerings- och pröfningskomitéerna, på grund af den dessa komitéer tillhörande taxering, fastställt eller emot de af bemälda komitéer för öfrigt vidtagna beslut.

Med anledning deraf, att gränsen emellan de afgifter, som bestämmas af taxerings- och pröfningskomitéer, och sådana, som endast bero af debitering, icke syntes tillräckligt noggrannt utstakad, samt att i följd deraf icke sällan obehörig lindring i eller befrielse från bevillning bereddes den skattskyldige, har inom Första Kammaren (motion N:o 39) Grefve *C. G. Mörner* föreslagit: "att gränsen mellan hvad som är att hänföra till taxerings- eller blott debiteringsåtgärder må nogare uppdragas" och "att den åberopade 79 § i Bevillningsförordningen må i öfverensstämmelse dermed förtydligas."

Motionären har såsom oftast återkommande exempel härpå anført, dels att den genom § 8 medgifna lindring i bevillning, när den skattskyldiges inkomster understiga 1,800 R:dr, till följd af felaktig summering tillgodokommit icke berättigade personer, dels äfven att bolag lemnat felaktiga uppgifter öfver sina inkomster och på grund deraf fått bevillningsbeloppet för lågt uträknadt, utan att i någotdera fallet rättelse kunnat vinnas, enär den bevillningsskyldige sökt och funnit skydd bakom det anförda stadgandet.

Utskottet är visserligen långt ifrån att förneka, att dylika felaktigheter både kunna inträffa och äfven verkligen inträffat, men anser dem dock icke vara af nog betydenhet att böra föranleda särskilda föreskrifter, hvarigenom kunde i någon mån rubbas eller inskränkas den skattskyldiges i paragrafen nu bevarade rätt, att, sedan bevillningsavgifterna blifvit af taxerings- och pröfningskomitéerna vederbörligen fastställda, icke kunna med ytterligare kraf i sådant hänseende besväras, och hemställer alltså:

10:o att Grefve Mörners omförmälda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Instruktion för taxeringsförrättningarne.

§ 7.

Då antagas bör, att den i paragrafen nu befintliga bestämmelsen, att "sedan fast egendom år 1867 blifvit; enligt föreskrifna taxeringsgrunder, till sitt verkliga värde uppskattad, må detta värde under tre år bibehållas oförändradt", endast afsett ett uttalande af den grundsats, att sålunda vederbörligen uppskattad egendoms värde icke må under de tre närmast derefter följande åren rubbas, har Utskottet ansett de nu förekommande orden "år 1867" numera böra utgå och i paragrafen endast inläggas en dylik allmän föreskrift, hvarföre Utskottet hemställer:

11:o att § 7 må erhålla följande förändrade lydelse:
"sedan fast egendom blifvit enligt föreskrifna taxeringsgrunder till sitt verkliga värde uppskattad, må detta värde under *de närmast efter taxeringen följande* tre åren bibehållas oförändradt, såvida icke" etc.

Sedan statsverkets behof blifvit utredda och bevillningssumman bestämd, samt tiden sålunda är inne att afgifva yttrande angående de i bevillningsstadgan upptagna procent- och sifferbelopp äfvensom om den i Kongl. Maj:ts Proposition om statsverkets tillstånd och behof gjorda framställning om *vapenskatt*, skall Utskottet uti förevarande ämnen aflenna det slutliga förslag, hvartill förhållandena föranleda; hvilket Utskottet

får för Riksdagen anmäla.

Stockholm den 6 Mars 1871.

På Utskottets vägnar:

Gust. af Ugglas.

L ä n.	Beräknad bevillnings- summa.		Pröfningskomité tillkom- mande högsta belopp.				Nedsättning.	
	R:dr	öre	efter nu gällande författning.		efter Utskottets förslag.		R:dr	öre
Upsala	78,688	93	2,360	67	2,342	22	18	45
Stockholms	93,653	25	2,809	60	2,716	33	93	27
Södermanlands	82,613	33	2,478	40	2,440	33	38	07
Östergötlands	192,069	72	5,762	09	4,170	70	1,591	39
Gotlands	31,127	14	933	81	933	81	—	—
Calmar	101,976	58	3,059	29	2,914	53	144	76
Blekinge	67,765	66	2,032	97	2,032	97	—	—
Jönköpings	91,400	—	2,742	—	2,660	—	82	—
Kronobergs	55,907	34	1,677	22	1,677	22	—	—
Christianstads	110,000	—	3,300	—	3,075	—	225	—
Malmöhus	258,814	67	7,764	44	4,544	07	3,220	37
Hallands	65,200	—	1,956	—	1,956	—	—	—
Göteborgs	275,392	—	8,261	76	4,626	96	3,634	80
Elfsborgs	128,281	42	3,848	44	3,424	22	424	22
Skaraborgs	118,909	22	3,567	28	3,253	18	314	10
Örebro	106,325	92	3,189	77	3,001	52	188	25
Wermlands	126,466	06	3,793	98	3,396	99	396	99
Westmanlands	77,436	63	2,323	10	2,310	92	12	18
Kopparbergs	93,903	73	2,817	11	2,722	59	94	52
Gefleborgs	112,787	33	3,383	62	3,130	75	252	87
Wester-Norrlands	81,830	77	2,454	92	2,420	77	34	15
Jemtlands	28,304	66	849	13	849	13	—	—
Westerbottens	34,966	82	1,049	—	1,049	—	—	—
Norrbottnens	31,757	33	952	72	952	72	—	—
Summa	2,445,578	51	73,367	32	62,601	93	10,765	39
Stockholms Stad	380,240	63	9,506	02	7,604	81	1,901	21

Reservationer:

1:o vid §§ 9 och 27: af Herr Friherre af *Ugglas* samt Herrar *Hederstjerna* och *Peyron*;

2:o vid § 9 sista mom.: af Herr *Rylander*: "Då jag vid behandlingen af Åke Anderssons motion, N:o 121, i fråga om införande i Bevillningsstadgan af den bestämmelse, att prest, som uppbär inkomst af flera kommuner inom samma pastorat, bör i hvardera kommunen för dessa inkomster påföras bevilling, varit af den åsigt, att motionärens framställning bort af Utskottet till bifall hos Riksdagen förordas, och att Utskottet i sammanhang dermed bort i förening med Lag-Utskottet sökt få en för detta ändamål nödig ändring uti 57 § i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet åvägabragt; men då denna min åsigt blef inom Utskottet undertryckt genom verkställd votering, dervid 10 röstande voro mot, och 9 för mitt förslag, så finner jag mig föranlåten mot detta Utskottets beslut anföra min reservation och yrka,

att Kamrarne täcktes, i och för frågans lösning uti här angifna syfte, till Utskottet återremittera ärendet."

Häruti instämmer Herr *Per Ericsson*;

3:o vid § 76: af Herr Friherre af *Ugglas* samt Herr *G. Häggström*;

4:o. Slutligen har mot Utskottets Betänkande i allmänhet Herr *B. von Geijer* anfört följande reservation, i hvilken Herr *E. Häggström* instämt: "Under tiden som förflutit efter antagandet af nu gällande Bevillningsstadga och den nya kommunallagen har, såsom bekant, Bevillnings-Utskottet uti sina betänkanden angående den allmänna bevillingen afgifvit yttranden öfver ett stort antal till Utskottet remitterade motioner om förändringar i Bevillningsstadgans bestämmelser rörande bevillingen enligt andra artikeln. Vid genomläsning af dessa motioner finner man, att visserligen en del af dem haft till syftemål bevillingens utgörande till Staten efter rättvisare och lämpligare grunder än de nu gällande, men att deremot flertalet motioner, långt ifrån att gå i denna riktning, tvärtom tillkommit endast för att, genom ändring af vissa delar utaf bevillningsstadgan, vinna en nöj-

aktig lösning af frågan om den kommunala beskattningen och rösträtten. Nära nog alla dessa motioner har Bevillnings-Utskottet funnit oantagliga; de af förra slaget derföre att bifall till desamma skulle lända till orättvisa i den kommunala beskattningen och de af sednare slaget, emedan de i dem framställda förslag gå ut på sådana förändringar i Bevillningsstadgan, som skulle rubba hittills gällande i sig sjelfva goda grunder för bevillingens påförande. När Bevillnings-Utskottet sålunda, utan vidare, afstyrkt bifall till det sednare slaget motioner lärcr Utskottet få anses hafva handlat ganska välbetänkt, enär det visserligen framför allt åligger Bevillnings-Utskottet tillse, det icke i Bevillningsstadgan inflyta sådana bestämmelser, som på något sätt kunna ställa Statens rätt i fara. Måhända hade det deremot varit i sin ordning att, vid behandling af sådana motioner till ändringar i Bevillningsstadgan som Bevillnings-Utskottet funnit kunna vara ur Statens synpunkt gagneliga, men menligt inverkan på den kommunala beskattningen sådan den nu är lagbeständ, Utskottet rådfört sig med Lag-Utskottet, då detta Utskott möjligen kunnat finna utväg att genom någon jemkning af kommunallagens föreskrifter göra de föreslagna ändringarne i Bevillningsstadgan oskadliga för en rättvis och billig kommunalbeskattning. Jag kan dock för min del icke finna annat än att, strängt taget, Bevillnings-Utskottet vid beredandet af någon behöflig ändring af nu gällande grunder för bevillingstaxeringen är berättigadt att helt och hållet bortse från det nu existerande nära sambandet emellan bevillingen och den kommunala beskattningen — ett samband, som ej heller framgår af Bevillningsstadgan, utan härflyter ensamt af föreskrifter i kommunallagen. Och anser jag, att då, uti det föregående betänkandet, Utskottet erkänt, å ena sidan, att den vid innevarande riksdag af Konungen proponerade fördubbling af bevillingen enligt andra artikeln manar till noggrann pröfning, huruvida en så hög skatt bör uttagas efter nu gällande, egentligen för mindre skattebelopp afsedda bevillningsgrunder, och, å andra sidan, att ej mindre fastighetsbevillingens erläggande efter taxeringsvärdet, utan afseende å i fastigheten möjligen in-tecknad skuld, än ock den lågt satta gränsen för bevillningsfri inkomst bero på föreskrifter i bevillningsstadgan, som måste anses orättvisa, så hade Utskottet bort dessa frågor närmare utreda och jemväl för Riksdagen angifva någon utväg att få nämnda föreskrifter förändrade till öfverensstämmelse med rättvisans och billighetens fordringar. Det synes mig som kunde medgifvande åt fastighetsegaren af bevillningsfrihet för så stor del af fastighetens taxeringsvärde, som motsvaras af i densamma in-tecknad skuld, icke rimligtvis ifrågasättas om man vill bibehålla oförändrade Bevillningsstadgans bestämmelser rörande inkomstbevilling af handlande och näringsidkare i allmänhet äfvensom af löntagare, hvilka samtliga skattskyldige stundom, när de äro skuldsatte, måste erlägga bevilling för ett vida högre belopp, än som motsvarar hvad af deras behållna årsinkomst återstår sedan ränta å skulden frångått. Deremot finnes, efter mitt förmenande, mycket som talar för att bestämmelserna rörande bevillingen enligt andra artikeln förändras

derhän,

derhän, att denna bevillning blifver för alla skattskyldige en verklig inkomstskatt, i hvilket fall hvarje skattskyldig undgick beskattning för den del af årsinkomsten, hvarmed han förräntar sin skuld.

I närvarande tidpunkt, då beklagligtvis en betydligt förhöjd bevillning enligt II Artikeln läres för en lång följd af år vara att emotse, blifver det, enligt min tanke, i alla händelser angeläget, att vidtaga sådana förändringar i Bevillningsstadgan, hvarigenom de mest öfverklagade, från nuvarande bevillningstaxering härflytande olägenheter undanröjas eller åtminstone minskas, bland hvilka olägenheter må här nämnas arrendatorernes af jordbruksfastighet bevillningsfrihet för inkomsten af deras arrenden, som gör att dessa oftast välbergade medborgare, hvilkas antal, att döma af statistiska uppgifter å de valberättigade till Riksdagen, torde kunna sättas till cirka 15,000, icke i regeln kunna få någon den ringaste kännning af en förhöjd bevillning. Och då sålunda en omarbetning af vissa viktiga delar utaf Bevillningsstadgan synes af behovet påkallad, men denna omarbetning icke läres utan Regeringens medverkan kunna åstadkommas, får jag vördsamt föreslå: att Riksdagen genom underdånig skrifvelse anhåller hos Kongl. Maj:t, att, enär emot rättvisan och billigheten af nuvarande fördelning af bevillningen enligt II Artikeln viktiga anmärkningar af stor omfattning tid efter annan hos Riksdagen förekommit, men Riksdagen icke kan med frågan härom taga omedelbar befattning, Kongl. Maj:t täcktes låta upprätta och förelägga näst sammanträdande Riksdag förslag till grunder för nämnda bevillnings fördelning, efter hvilka bevillningssumman kunde på ett lämpligare och rättvisare sätt än efter nu gällande bestämmelser utgöras“.